

SÜLEYMAN DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ

YENİ NESİL YURT DIŞI YAŞAM EĞİLİMLERİ VE DEĞERLER ARAŞTIRMASI

2022

GENÇLİK ARAŞTIRMALARI
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Süleyman Demirel Üniversitesi 32260 Çünür/ISPARTA
T. + 90 (246) 211 1000
F. + 90 (246) 237 0431
Kep: sdu@hs01.kep.tr

Dünya ve daha da özelinde Türkiye demografisinde oldukça önemli ve stratejik bir güç haline gelen gençlerin Dünya ve Türkiye gündemine-sorunlarına ilişkin görüşlerini bilmek ve onları doğru anlamak; onlarla beraber iş birliği içinde ilerlemek için oldukça önemlidir. Bu bağlamda yeni neslin kimliğine, mensup olduğu değerlere-düşüncelere ve içinde buldukları algılara tarafsız ve bilimsel bir bakış açısıyla yaklaşmak gerekir. **Gençliğin her zamankinden daha fazla ve etkili bir şekilde toplumsal, iktisadi ve siyasi yapıya şekil verebilecek güce ve dinamizme sahip olması, onların çeşitli konularda derinlemesine anlaşılmasının bir zorunluluk olduğunu göstermektedir.** Dolayısıyla gençliğe dair değerler, tüketim, medya, toplumsal hareketler, işsizlik, dindarlık, göç, eğitim, yaşam doyumu, bağlılık, insan ilişkileri, teknoloji, beyin göçü, meslek tercihi, eğitim, sosyal politika, suç, refah, aile, barınma, yaşam motivasyonu gibi geniş bir yelpazede; gençleri tasvir eden konularda disiplinler arası bilimsel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. **Türkiye'deki üniversiteler incelendiğinde gençlik araştırmaları odağında bir araştırma merkezinin olmadığı, var olan birkaç merkezin de gençlik sosyolojisi, psikolojisi ve beklentileri üzerine araştırmalar noktasında eksik kaldığı görülmektedir.**

Kurulması Türkiye akademisi açısından bir ihtiyaç olan Gençlik Araştırmaları Koordinatörlüğünün ilk araştırması **gençliğin yurt dışında yaşam tutumunu, bu tutumun altında yatan gerekçeleri, gençlerin değerlerini ve bağlı oldukları unsurları tespit etmeye yönelik olarak tasarlandı.** Gençlerin bağlılıkları, değerleri, Türkiye'de gördükleri öncelikli sorunlar, çalıştıkları takdirde kendilerine ödenmesini bekledikleri ücret aralıkları, yurt dışına gitme, yurt dışında çalışma ya da yaşama ilişkin tutumları, yurt dışı konusunda tercih ettikleri ülkeler karşılaştırmalı olarak incelenerek detaylı bir rapor hazırlandı.

Doç. Dr. Rukiye ÇELİK

Prof. Dr. İlker Hüseyin ÇARIKÇI

Prof. Dr. Ali Murat ALPARSLAN

Doç. Dr. Ahmet GÜNAY

Dr. Öğr. Üyesi Seher YASTIOĞLU

Öğr. Gör. Dr. Zafer HAKLI

DESTEK TEŞEKKÜR

Akademik düzlemde Türkiye’de gençlik araştırmaları alanında önemli bir referans olmayı amaçlayan merkezimiz için bizi destekleyen Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’na, Süleyman Demirel Üniversitesi’ne ve Bilimsel Araştırma Projeleri birimine teşekkür etmek isteriz.

Çalışmanın özellikle veri toplama aşamasında emeği geçen akademisyen arkadaşlarımıza, Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerine ve toplanan nicel verilerin verilerin doğru yorumlanabilmesi için gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinde bize eşlik eden Süleyman Demirel Üniversitesi AkademiX ekibi öğrencilerimize teşekkür ederiz. Bahsi geçen kurum ve kişilerin gençlik çalışmaları alanında yeni araştırmalarda ve entelektüel alışveriş düzlemlerinde bize katkı sağlayamaya devam edeceklerinden eminiz.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

01

GENÇLERİN YURT DIŞI YAŞAM-ÇALIŞMA
PROFİLİ VE DEĞERLERİ

BÖLÜM 3

20

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN
İLK VE SON ON ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN
ÖĞRENCİLERİN PROFİLİ

BÖLÜM 2

09

YURT DIŞINA GİTMEK İSTEYEN
GENÇLERİN DEĞERLERİ

YURT DIŞINA GİTMEK İSTEMEYEN
ÖĞRENCİLERİN PROFİLİ

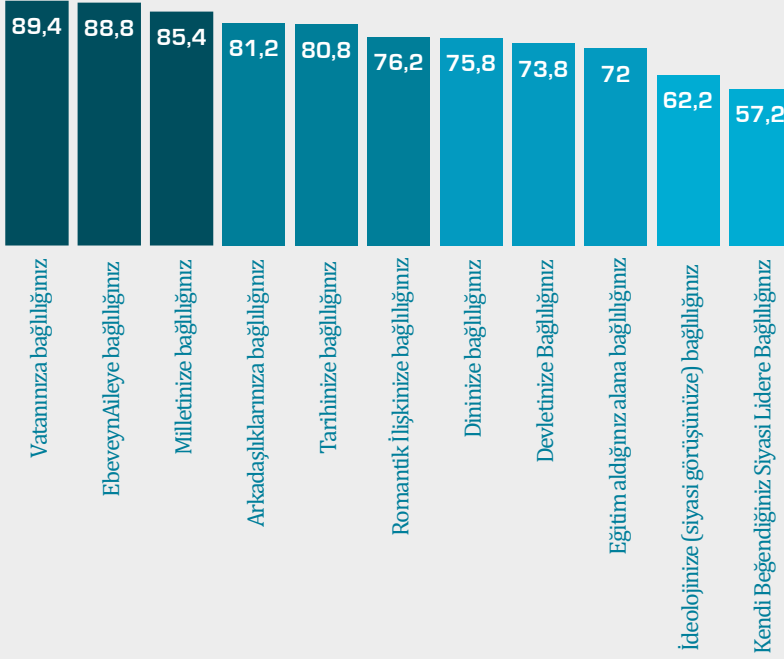

GENÇLERİN YURT DIŞI YAŞAM- ÇALIŞMA PROFİLİ VE DEĞERLERİ

Gençlerin Bağlılık Değerleri	02	03	Gençlerin Değer-önem Skorları
Türkiye'nin En Öncelikli Sorunları	04	05	Kazanç Talebi
Gitmek İstedikleri Ülke	06	07	YurtdıŐı Yaşam-Çalışma Profili
Yurt Dışına YerleŐmek İsteyenlerin Temel Sebepleri	08		

GENÇLERİN BAĞLILIK DEĞERLERİ

EN DÜŞÜK BAĞLILIK; SİYASİ LİDER VE SİYASİ GÖRÜŞE

72%

TÜRKİYE'DE GENÇLERİN
EĞTİM ALDIKLARI ALANA
BAĞLILIKLARI

Gençlerin bağlılıkları incelendiğinde en az bağlı oldukları iki unsurun kendi beğendikleri siyasi liderlere ve ideolojilerine olduğu gÖrölüyor. Benzer şekilde diğer unsurlara gÖre devlete bağlılıklarının da düşük olduğu anlaşılıyor. Bununla beraber Vatan olgusuna bağlılıkları en yüksek bağlılık unsuru. Bu bağlamda gençlerin vatan ve devlet algısı farklı. Devlete yüklenen anlamın en düşük iki bağlılık türünü oluŐturan siyasi aktörlerden referansla oluŐtuđu ifade edilebilir.

 89%
VATAN

 89%
AİLE

GENÇLERİN DEĞER-ÖNEM SKORLARI

GENÇLER TOPLUMSAL ADALET VE EŞİTLİK GİBİ KONULARA DAHA FAZLA ÖNEM VERMEKTE, DİNDARLIK ÖNEMİNİ YİTİRMEKTE VEYA YER DEĐİŐTİRMEKTE.

Gençlerin değerleri deđiŐiyor, toplumsal sorumluluk, empati ve hoŐgörü gibi evrensel değerler öne çıkıyor. Bununla birlikte, din ve kültürel normlara verilen önem azalırken gençler daha bağımsız düşünelere sahip görünüyor.

Dindar Olmak	65,2
Gelenekler-Kültürel Değerler	76
Meydan Okuma-Mücadele	80
Uyumlu Olmak	83
Etkileyici Görünüm	83
Macera-Heyecan	83,2
Zenginlik-Para	83,4
Zevk-Eğence	85,6
Güç	87,4
Çalışkanlık-Azim	89
Sürekli Öğrenmek-Keşfetmek	89
Yetenek Uzmanlık	89,6
Konfor	89,8
Başarı	91,2
Saygın İtibarlı Olmak	91,8
Bireysel Gelişim	92,2
Güvenlik	93,2
İyilik	93,4
Özgürlük	95,4
Adalet-EŞitlik	95,6

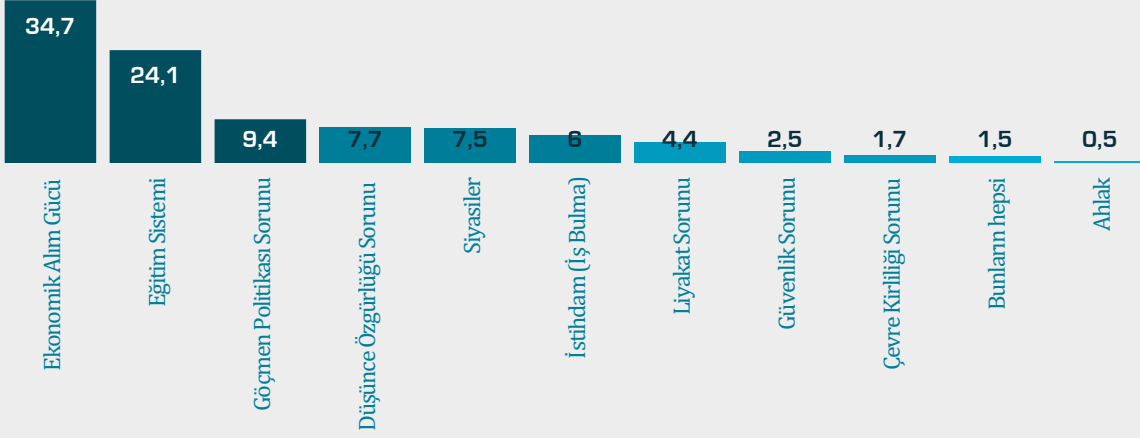
 65%
DİNDARLIK

 76%
GELENEKLER,
KÜLTÜREL DEĞERLER

TÜRKİYE’NİN ÖNCELİKLI SORUNLARI

EKONOMİK DURUM VE EĞİTİM SİSTEMİ, GENÇLERİN EN BÜYÜK ENDİŞELERİ ARASINDA

Gençlerin ekonomik durum ve eğitim sistemine olan güvensizlikleri, en büyük endişeleri, bunun yanı sıra düşünce özgürlüğü ve göçmen politikası sorunları da gençlerin öncelikli endişeleri arasında yer alıyor.

 9,4%

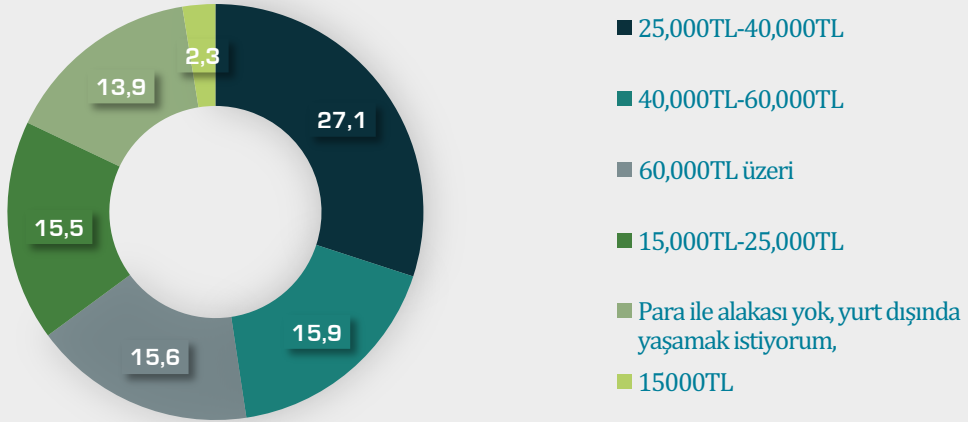
BULGULARA GÖRE; ÖNEMLİ BİR KISMI YURT DIŞINDA YAŞAMAK VE ÇALIŞMAK İSTEYEN GENÇLERDE, TÜRKİYE’DEKİ GÖÇMEN POLİTİKASI EN ÖNEMLİ 3 SORUN ARASINDA!

KAZANÇ TALEBİ

GENÇLER SADECE MADDİ BEKLENTİLERLE DEĞİL, FARKLI NEDENLERLE DE YURT DIŞINA ÇIKMAYI DÜŐÜNMEKTE

"Yurt dışına çıkmak isteyen gençlere yöneltilen "ne kadar para kazansanız Türkiye'de yaşamayı tercih edersiniz?" sorusuna verilen cevaplar gençlerin maddi beklentilerinin yüksek olduğunu gösteriyor. Bununla beraber kazanacağı paradan bağımsız olarak her halükârda yurt dışında yaşamak isteyen kitle, her halükârda Türkiye'de yaşamak isteyen kitleden daha fazladır. Verilerden de anlaşılacağı gibi gençlerin %31,5'i 40.000 ve üzerinde gelir elde ettikleri takdirde Türkiye'de kalabileceklerini ifade ederken, sadece %2,3'ü asgari ücretin 2 katı olan 15.000TL'ye razı geliyor.

↑ 9,7%

Para ile alakası
yok, ülkemde
yaşamak
istiyorum

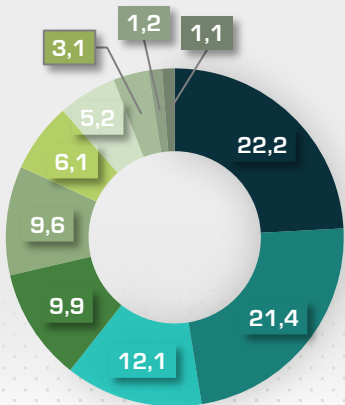
↑ 13,9%

Para ile alakası
yok, yurt dışında
yaşamak
istiyorum

GİTMEK İSTEDİKLERİ ÜLKE

GENÇLİK NEREYE GİDİYOR !

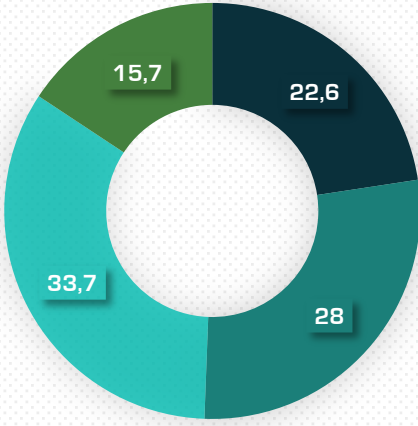
- AMERİKA
- ALMANYA
- İNGİLTERE
- KANADA
- İTALYA
- FRANSA
- FİNLANDİYA
- JAPONYA
- NORVEÇ
- HOLLANDA

92%

Gençlerin gitmek istedikleri ülkeler büyük çoğunlukla ekonomik refahları ile ön planda olan G10 ülkeleri

YURT DIŞI YAŞAM-ÇALIŞMA PROFİLİ

- Ömür Boyu Yurt Dışında Yaşamak İstiyorum
- Yurt Dışına Eğitim ve Kişisel Gelişim Amacıyla Çıkıp Sonrasında Dönmek İstiyorum
- Yurt Dışına Çalışmaya Gidip Maddi Varlığımı Arttırıp Türkiye'ye Dönmeyi Düşünüyorum
- Yurt Dışına Sadece Gezme Amaçlı Gitmek İsterim

↑ 22,6%

Ömür boyu yurt dışında yaşamak istiyorum.

↻ 83,4%

Çeşitli amaçlarla yurt dışına çıksam bile Türkiye'ye dönmek istiyorum

🌍 15,7%

Yurt dışına sadece gezme amaçlı çıkmak istiyorum

📈 33,7%

Yurt dışına çıkma arzumdaki temel motivasyon maddi varlığımı arttırma gayesi

GENÇLERİN YURT DIŞINA ÇIKMA İSTEKLERİNİN NEDENLERİ İNCELENDİĞİNDE; İLK SIRADA MADDİ VARLIĞINI ARTTIRMAK (%33,7), İKİNCİ SIRADA EĞİTİM VE KİŞİSEL GELİŞİM (%28) BULUNUYOR.

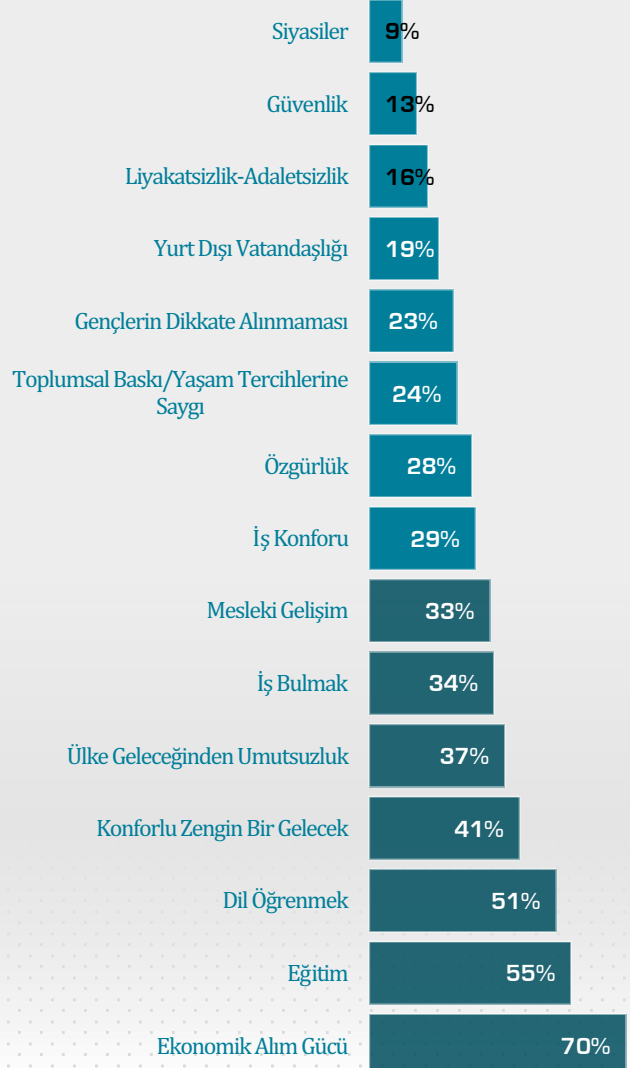
YURT DIŞINA YERLEŐMEK İSTEYENLERİN TEMEL SEBEPLERİ

YURT DIŞINA YERLEŐMEK İSTEYENLERİN TEMEL SEBEPLERİ KONFORLU BİR GELECEK VE EĞİTİM

Yurt dışına yerleŐmek isteyen ve gelecekleri ile ilgili önemli düzeyde kaygıları olduğu anlaşılan gençlerin temel beklentileri konfor ve ekonomik refah gibi görünüyor. Bunun için kişisel ve mesleki gelişimlerinin önemli olduğunun farkındalar. Yurt dışında eğitimlerini sürdürmek ve dil öğrenmek istiyorlar. Yurt dışında ekonomik olarak olduğu kadar iş açısından da konforlu olacaklarını düşünüyorlar. Dikkat çeken bulgulardan biri gençlerin %20'ye yakınının yurt dışında evlenerek; hem kendilerini hem de çocuklarını yurt dışı vatandaşı yapma motivasyonlarının kayda değer seviyede olması. Son olarak yine dikkat çekici bir bulgu; siyasileri bir sorun olarak görseler de yurt dışına temel gitme sebepleri arasında bu unsurun pek yer almaması.

 70%
EKONOMİK
ALIM GÜCÜ

 55%
EĞİTİM

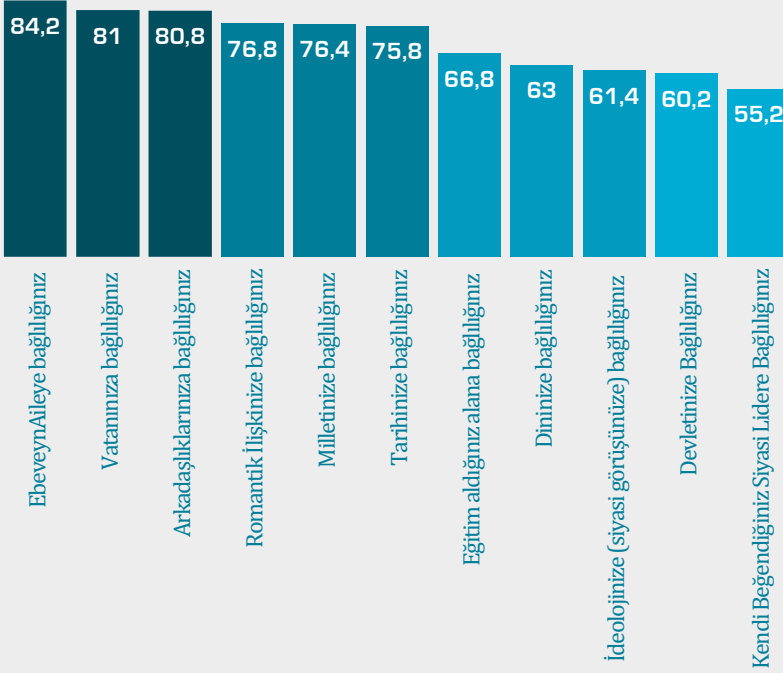
YURT DIŞINA GİTMEK İSTEYEN GENÇLERİN DEĞERLERİ

- Bağlılık Değerleri **10**
- Türkiye'nin Öncelikli Sorunları **12**
- 11** Değer-Önem Skorları
- 13** Gitmek İstedikleri Ülke
- 14** Kazanç Talebi

GENÇLERİN BAĞLILIK DEĞERLERİ

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLERİN SOSYAL İLİŞKİLERE BAĞLILIKLARI; DEVLET, İDEOLOĞİ, DİN VE TARİH BAĞLILIKLARINDAN DAHA YÜKSEK

55%

NE OLURSA OLSUN ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLERİN EN DÜŞÜK BAĞLILIKLARI BEĞENDİKLERİ SİYASİ LİDERLER

YaŐam ve çalıŐma tercihini yurt dıŐı olarak sečen gençlerin bağlılıkları incelendiğinde tüm unsurlar içerisinde en yüksek bağlılığının ebeveynleri olduğu gürülüyor. Bununla birlikte arkadaşlık ve romantik iliŐki bağlılıkları da diğer unsurlara göre daha yüksek durumda. Siyasete ilginin düşük olduğu; beğenilen siyasi lidere ve sempati duyduğu ideolojilere bağlılığın düşük olmasından anlaşılıyor. Devlete bağlılığın da dikkat çekici biçimde düşük olduğu gürülüyor. Ancak ülkesinden ayrılmak isteyen genç kitle için bu durum anlaşılabilir. Esas kritik yorumlar ülkesinden ne olursa olsun ayrılmak istemeyen profildeki gençlerle, ayrılmak isteyen gençlerin karşılaştırılmasında ortaya çıkıyor. Ülkesinden ayrılmak istemeyen grupta da ayrılmak isteyenler gibi siyasi lidere ve ideolojiye bağlılık en düşük skorlarda. Ancak bununla birlikte ülkesinden gitmek istemeyenlerde devlet, vatan, millet, tarih, din bağlılık skorları daha yüksek.

60%

SİYASİ LİDERLERİN HEMEN ARDINDAN DEVLETE BAĞLILIK EN DÜŞÜK DURUMDA

GENÇLERİN DEĞER-ÖNEM SKORLARI

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLERDE EN ÖNEMLİ DEĞERLER ÖZGÜRLÜK VE ADALET

Ülkeden ayrılmak isteyen ve bir daha gelmek istemeyenlerin önceliklendirdikleri temel değerler incelendiğinde özgürlük ve adalet değerinin en önemli iki değer olduğu görülüyor. Her iki değer de evrensel değerler olması açısından önemli ve dikkat çekici. Ancak diğer örneklemelere (gitmek istemeyen, gidip dönecek olan vb.) göre bu örneklemde güvenlik, saygınlık, bireysel gelişim ve konfor ilk sıralarda görülüyor. Bu durum ilgili gençlerin daha bireyci olabildiklerini düşündürmekte. Güvenlik değerinin 3. sırada yer alması durumu da ilginç bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLERİN EN DÜŞÜK DEĞERLERİ

 53%
DİNDARLIK

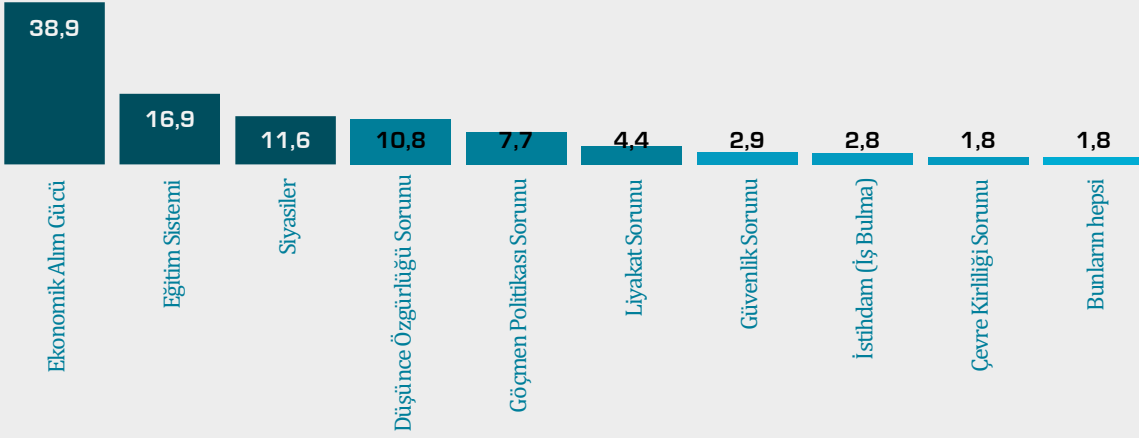
 68%
GELENEKLER,
KÜLTÜREL DEĞERLER

Dindar Olmak	52,8
Gelenekler-Kültürel Değerler	67,8
Meydan Okuma-Mücadele	78,8
Uyumlu Olmak	80,8
Etkileyici Görünüm	84,2
Macera-Heyecan	85,2
Zenginlik-Para	86,8
Güç	87,4
Çalışkanlık-Azım	87,6
Zevk-Eğlence	87,6
Sürekli Öğrenmek-Keşfetmek	88
Yetenek Uzmanlık	89,2
Başarı	89,8
İyilik	90,2
Konfor	90,6
Bireysel Gelişim	91
Saygın İtibarlı Olmak	91,4
Güvenlik	91,8
Adalet-Eşitlik	94,4
Özgürlük	95,4

TÜRKİYE’NİN ÖNCELİKLI SORUNLARI

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLERDE EKONOMİK KAYGI ÇOK YÜKSEK

Ülkeden ayrılmak isteyenlerin oldukça bariz biçimde ülkedeki en önemli sorunun ekonomik alım gücü olarak düşünmeleri gitme sebeplerinin en yüksek motive edicisinin maddiyat olduğunu gösteriyor. Ekonomik alım gücünün dışında temel problem algılamaları diğer örneklerle benzer. Hatta problem sıralaması dahi benzer. İlgili örneklemin Türkiye’de iş bulmayı önemli bir sorun olarak görmüyor olmaları da ilginç. Mesele iş değil, işin bedeli üzerine.

11,6%

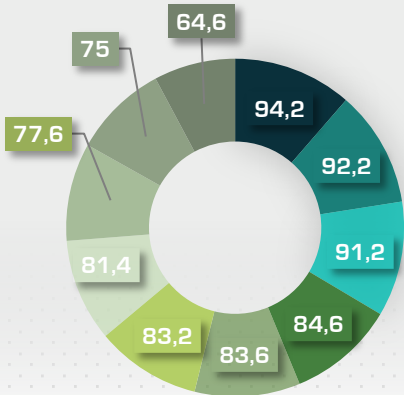
ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLERİN EN ÖNEMLİ ÜÇÜNCÜ SORUNU SİYASİLER

GİTMEK İSTEDİKLERİ ÜLKE

NE OLURSA OLSUN YURT DIŞINA GİTMEK İSTEYEN GENÇLERİN TERCİHLERİNDE AVRUPA VE AMERİKA DIŞINDA ÖN PLANA ÇIKAN ÜLKE, JAPONYA.

- Vatanınıza bağlılığınız
- Ebeveyn, aileye bağlılığınız
- Milletinize bağlılığınız
- Tarihinize bağlılığınız
- Devletinize bağlılığınız
- Dininize bağlılığınız
- Arkadaşlıklarınıza bağlılığınız

📍 27%

Yurt dışında yaşamak-çalışmak istiyorum diyenlerin önemli bir çoğunluğu Amerika'yı tercih ediyor.

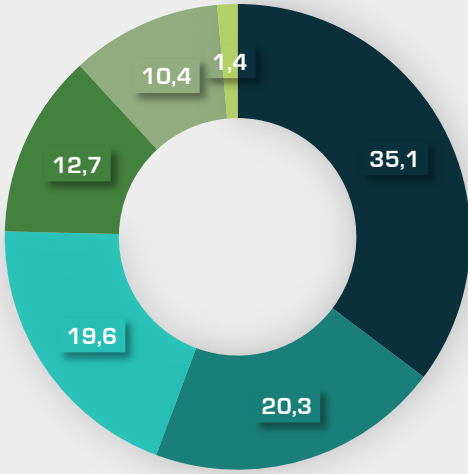
📍 62%

Yurt dışında yaşamak-çalışmak istiyorum diyenlerin büyük çoğunluğu Avrupa'yı tercih ediyor.

KAZANÇ TALEBİ

ÜLKESİNDEN AYRILMAK İSTEYEN GENÇLERDE KAZANÇ BEKLENTİSİ YÜKSEK OLMAKLA BİRLİKTE TEK SORUN BU DEĞİL!

"Yurt dışında yaşamak-çalışmak istiyorum" diyenlerin % 10'u 15.000 TL üzerine razı iken, %20'si 25.000TL- 40.000TL üzeri, %13'ü 40.000-60.000TL arası, %20'si de 60.000 TL üzeri kazanırlarsa ülkeden gitmeyebileceklerini ifade ediyor. Görünüyor ki %33'lük bir kesim Türkiye'de bir profesör maaşından daha fazlasını kazanmadıktan sonra ülkesinde yaşamak istemiyor.

- Para ile alakası yok, yurt dışında yaşamak istiyorum,
- 60,000TL üzeri
- 25,000TL-40,000TL
- 40,000TL-60,000TL
- 15,000TL-25,000TL
- 15000TL

YURT DIŞINA GİTMEK İSTEMEYEN ÖĞRENCİLERİN PROFİLİ

Bağılılık Değerleri **16**

17 Değer-Önem Skorları

En Öncelikli Sorunları **18**

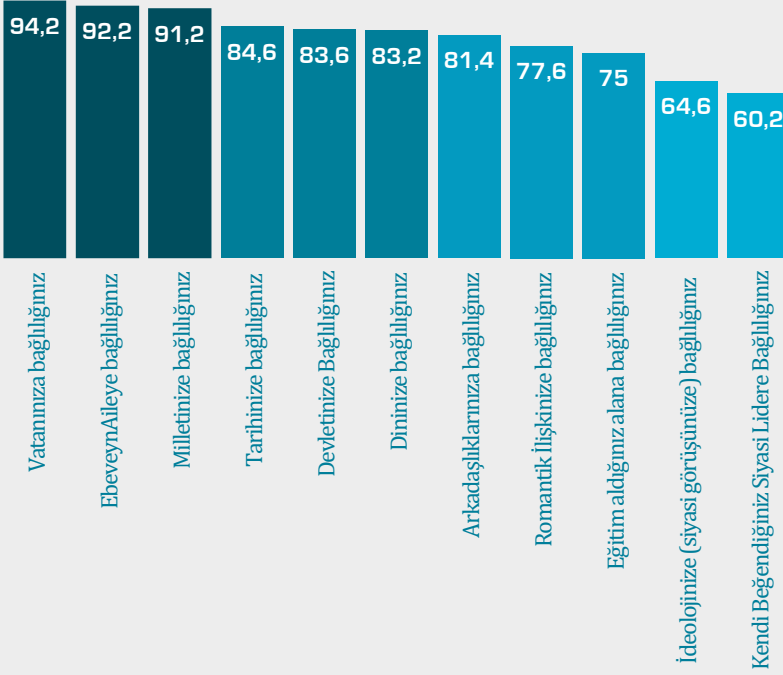

19 Beğendikleri Ülke

GENÇLERİN BAĞLILIK DEĞERLERİ

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEMEYEN GENÇLERDE BASKIN OLGU "VATAN BAĞLILIĞI"

89%

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEMEYENLERDE MİLLİ DEĞERLERE BAĞLILIK DAHA YÜKSEK

Ne olursa olsun ülkeden ayrılmak istemeyen gençlerin en yüksek bağlılık değerleri "Vatan". Bu gençlerde millete, tarihe, devlete ve dine bağlılıkları da, ülkeden ayrılmak isteyenlere göre daha yüksek. Ülkeden ayrılmak isteyen gençler ile bunu istemeyen, ülkesinde yaşamak ve çalışmak isteyen gençlerin ortak noktası ise; kendi benimsedikleri ideolojiye ve kendi beğendikleri siyasi lidere bağlılıklarının diğer bağlılık unsurları arasında en düşük konumda olması. Bununla birlikte ülkesinden ayrılmak isteyen gençlerle karşılaştırıldığında, ülkesinde yaşamak ve çalışmak isteyen gençlerin tüm bağlılık unsurlarına verdikleri skorlar daha yüksek. Buradan hareketle ülkesinde yaşamak ve çalışmak isteyen gençlerin aidiyet kimlikleri daha güçlü gibi gürünüyor. Bir başka karşılaştırma ise ülkesinden ayrılmak isteyen gençlerin sosyal ilişkilere bağlılıklarının, diğer unsurlara göre daha üst sıralarda (arkadaşlık 3. ve romantik ilişki 4. sırada) yer alması. Ülkesinde kalmak isteyen gençlerde ise arkadaşlık ve romantik ilişki bağlılıkları 8. ve 9. sıralarda yer alıyor.

GENÇLERİN DEĞER-ÖNEM SKORLARI

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEMEYENLERDE,
AYRILMAK İSTEYENLERE GÖRE "İYİLİK"
DEĞERİ ÖN PLANDA

Ülkesinden ayrılmak isteyenler ile ayrılmak istemeyen gençlerin değer sıralamalarına bakıldığında ilginçtir ki; 1-2 değer sırası dışında değerlerin benzer sıralamada yer aldığı görülüyor. Ülkeden gitme konusunda belirgin ve keskin iki farklı tercihe sahip bireylerin değer sıralamalarının bu denli benzer olması gençlerin değer kimlikleri açısından benzeştiklerini gösteriyor. Bu benzeşme olumlu mu olumsuz mu oldukça tartışılır. Ancak bu bulgular "tek tip genç" "Z Kuşağı" profili konusundaki tartışmaları haklı çıkarır nitelikte.

ÜLKEDEN AYRILMAK
İSTEMEYENLERİN EN DÜŞÜK
DEĞERLERİ

 74%
DİNDARLIK

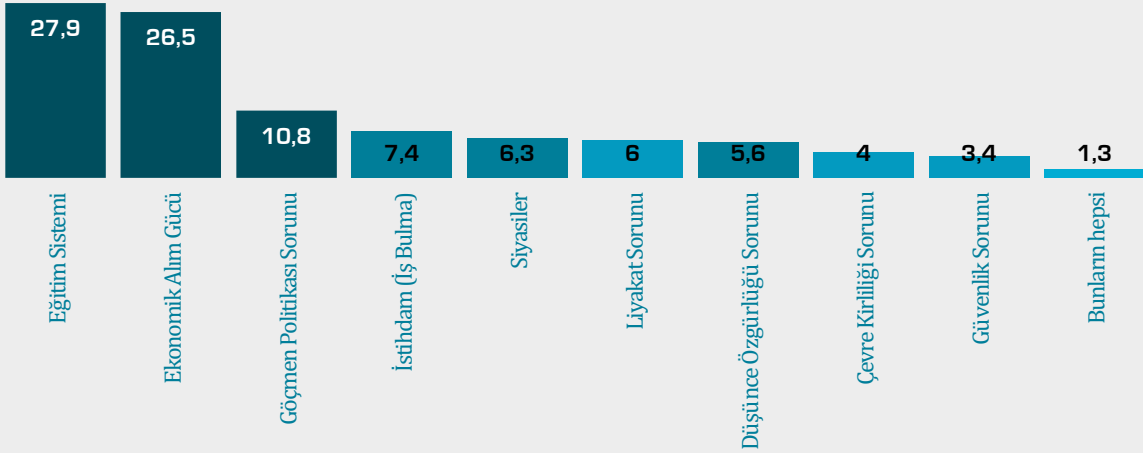
 75%
ZENGİNLİK, PARA

Dindar Olmak	74,4
Zenginlik-Para	75
Meydan Okuma-Mücadele	79,2
Gelenekler-Kültürel Değerler	80,2
Macera-Heyecan	80,8
Etkileyici Görünüm	81,4
Zevk-Eğence	84,6
Uyumlu Olmak	85,2
Güç	86,4
Yetenek Uzmanlık	88,4
Sürekli Öğrenmek-Keşfetmek	88,8
Konfor	89
Çalışkanlık-Azım	89,4
Başarı	89,8
Saygın İtibarlı Olmak	91,4
Bireysel Gelişim	92
Güvenlik	94
Özgürlük	95,2
İyilik	95,4
Adalet-Eşitlik	95,8

TÜRKİYE’NİN ÖNCELİKLİ SORUNLARI

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYEN GENÇLER EN FAZLA EKONOMİDEN; AYRILMAK İSTEMEYEN GENÇLER İSE EN FAZLA EĞİTİMDEN YAKINIYOR!

Ülkesinden ayrılmak isteyenler ile ayrılmak istemeyen gençlerin; ülkenin öncelikli problemi olarak algıladıkları problemlerin sıralamasının değişmediği görülüyor. Ülkesinde kalmak isteyen gençlerde ekonomi önemli bir problem olmakla birlikte, en önemli problem “eğitim”. Ülkesinden ayrılmak isteyen gençlere göre, ülkesinde yaşamak isteyen gençler; eğitim problemini neredeyse 2 kat daha fazla önemli görüyor. Ülkesinde kalmak isteyenler düşünce özgürlüğünü, ülkesinden ayrılmak isteyen gençlere göre daha düşük sırada bir problem olarak algılıyor. Bununla beraber göçmen politikası da bu gençlerin en öncelikli ilk 3 problemi arasında.

GÖÇMEN
SORUNU

←] > [→
10,8% > 7,7%

Ülkeden ayrılmak istemeyenlerde göçmen politikası, ayrılmak isteyenlere göre daha önemli bir sorun

İŞ BULMA
İSTİHDAM

←] > [→
7,4% > 2,8%

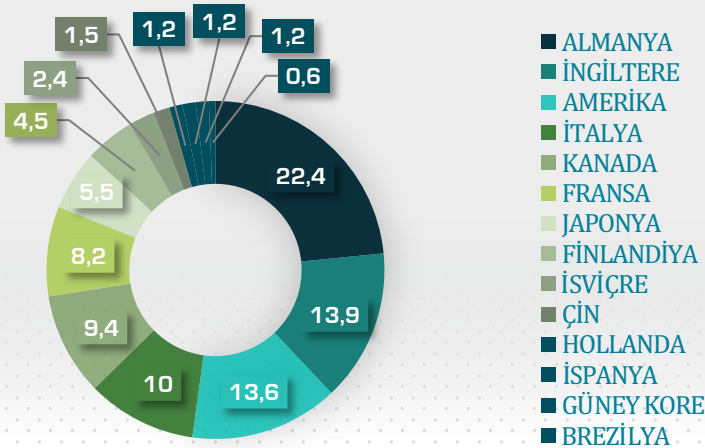
Ülkeden ayrılmak istemeyenlerde iş bulma-istihdam sorunu ayrılmak isteyenlere göre daha öncelikli bir sorun

GENÇLERİN BEĞENDİKLERİ ÜLKELER

ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEMESELER DE DAHA ÇOK ALMANYA'YI BEĞENİYORLAR

📍 22,4%

Ülkesinden ayrılmak isteyenler ile istemeyen gençlerin beğendikleri ilk 5 ülke değişmiyor. Ancak ülkeden ayrılmak istemeyen gençler, daha çok Almanya'yı sonrasında da İngiltere'yi beğeniyor.

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN İLK 10 ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN PROFİLİ

Bağlılık Değerleri **21**

22 Değer-Önem Skorları

Türkiye'nin Öncelikli
Sorunları **23**

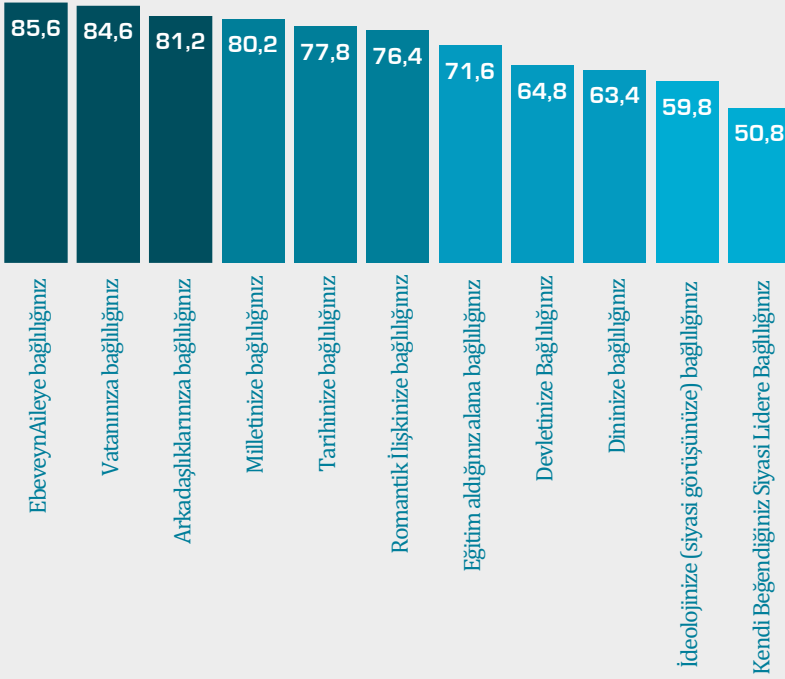
24 Kazanç Talebi

Gitmek İstedikleri Ülke **25**

GENÇLERİN BAĞLILIK DEĞERLERİ

TÜRKİYE'NİN EN İYİ ÜNİVERSİTELERİNDE OKUYAN
ÖĞRENCİLERİN EN YÜKSEK BAĞLILIKLARI EBEVEYNE; EN
DÜŞÜK BAĞLILIKLARI SİYASİ LİDERE

51%

TÜRKİYE'NİN EN İYİ
ÜNİVERSİTELERİNDE OKUYAN
ÖĞRENCİLERİN EN DÜŞÜK
BAĞLILIKLARI BEĞENDİKLERİ
SİYASİ LİDERLER

60%

LİDERLERİN HEMEN
ARKASINDAN İDEOLOJİ VEYA
SİYASİ GÖRÜŞE BAĞLILIK EN
DÜŞÜK DURUMDA

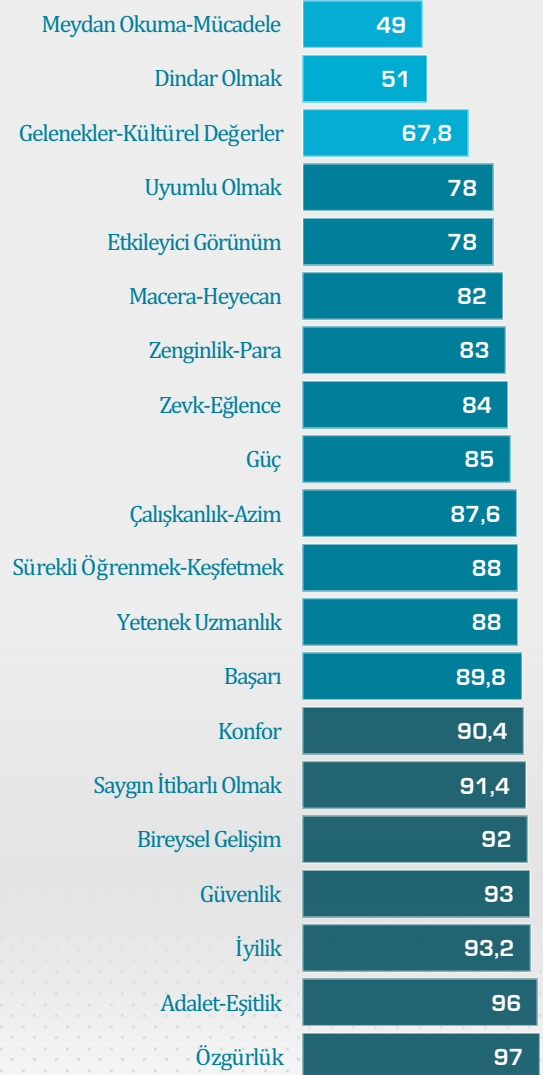
Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde okuyan gençlerin bağlılıkları incelendiğinde tüm unsurlar içerisinde ebeveyne bağlılık, en yüksek orana sahip. Vatan ve arkadaşlık bağlılıkları da diğer unsurlara göre yüksek durumda. Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde okuyan öğrencilerin sosyal ilişkilere bağlılıkları ve milli değerlere bağlılıkları devlet, ideoloji ve din bağlılıklarından daha yüksek. Başarı sıralamasına göre Türkiye'nin ilk 10 ve son 10 üniversitesinde okuyan gençlerin en bağlı oldukları ilk 5 unsur ve en az bağlılık hissettikleri 2 unsur aynı.

GENÇLERİN DEĞER-ÖNEM SKORLARI

TÜRKİYE'NİN EN İYİ ÜNİVERSİTELERİNDE
OKUYAN GENÇLERDE EN ÖNEMLİ
DEĞERLER; ÖZGÜRLÜK, ADALET VE EŞİTLİK

Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde okuyan öğrencilerin en yüksek skora sahip değerleri özgürlük, adalet ve eşitlik. Benzer şekilde başarı sıralamasına göre Türkiye'nin son 10 üniversitesinde okuyan öğrencilerin de en önem verdiği değerler özgürlük, adalet ve eşitlik. Yine her iki gruptaki öğrencilerin öncelikledikleri ilk 6 değer aynı olduğu görülüyor.

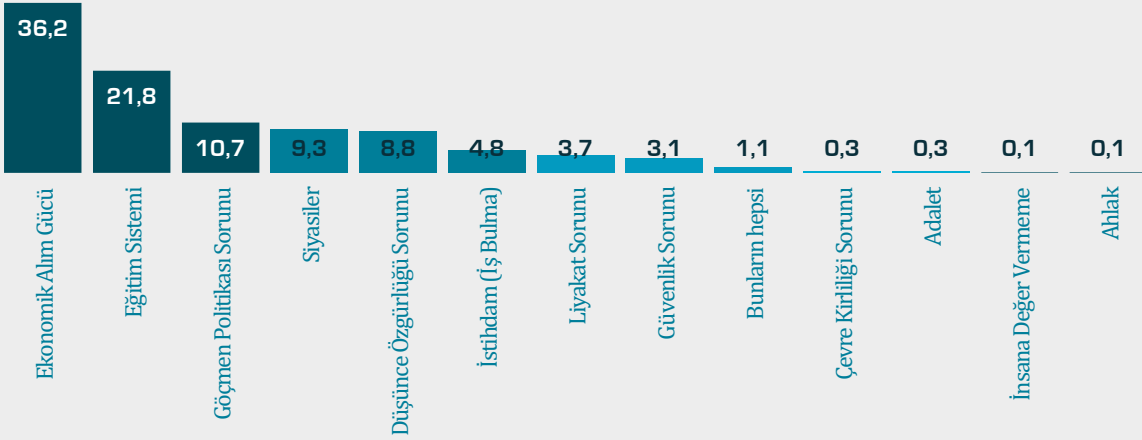
 51%
DİNDARLIK

 49%
MEYDAN OKUMAK

TÜRKİYE'NİN ÖNCELİKLİ SORUNLARI

TÜRKİYE'NİN EN İYİ ÜNİVERSİTELERİNDE OKUYAN GENÇLERDE EKONOMİK KAYGI ÇOK YÜKSEK

Başarı sıralamasına göre Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde okuyan öğrencilerin 2. en büyük problem olarak eğitim sistemini görmeleri önemli. Üniversitenin başarı sıralamasına bakılmaksızın gençlerin içinde buldukları eğitim sistemine ilişkin ciddi eleştirilerinin olduğu aşikar.

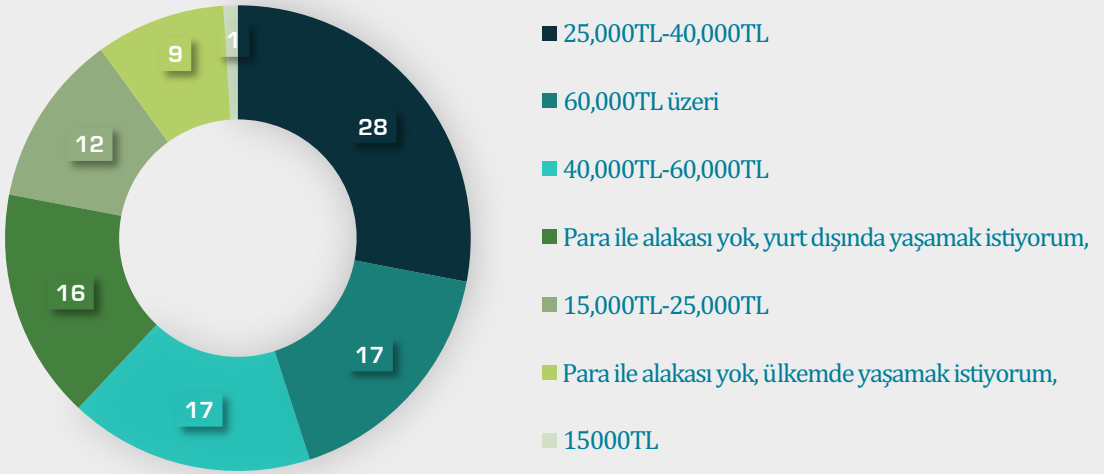
TÜRKİYE'NİN EN İYİ ÜNİVERSİTELERİNDE OKUYAN GENÇLERİN EĞİTİM
SİSTEMİNİ SORUN OLARAK GÖRME YÜZDELERİ

21,8%

KAZANÇ TALEBİ

BAŞARI SIRALAMASINDA TÜRKİYE'NİN İLK 10 ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN GENÇLERDE AYLIK GELİR BEKLENTİSİ 1000 DOLAR ÜZERİ

Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde okuyan gençlerin büyük çoğunluğu 40.000 TL ve üzeri maaş alması durumunda ülkeden gitmeyebileceklerini ifade ediyor. "Para ile alakası yok ülkemde yaşamak istiyorum." diyenlerin oranı ise (%9) iki grupta da aynı

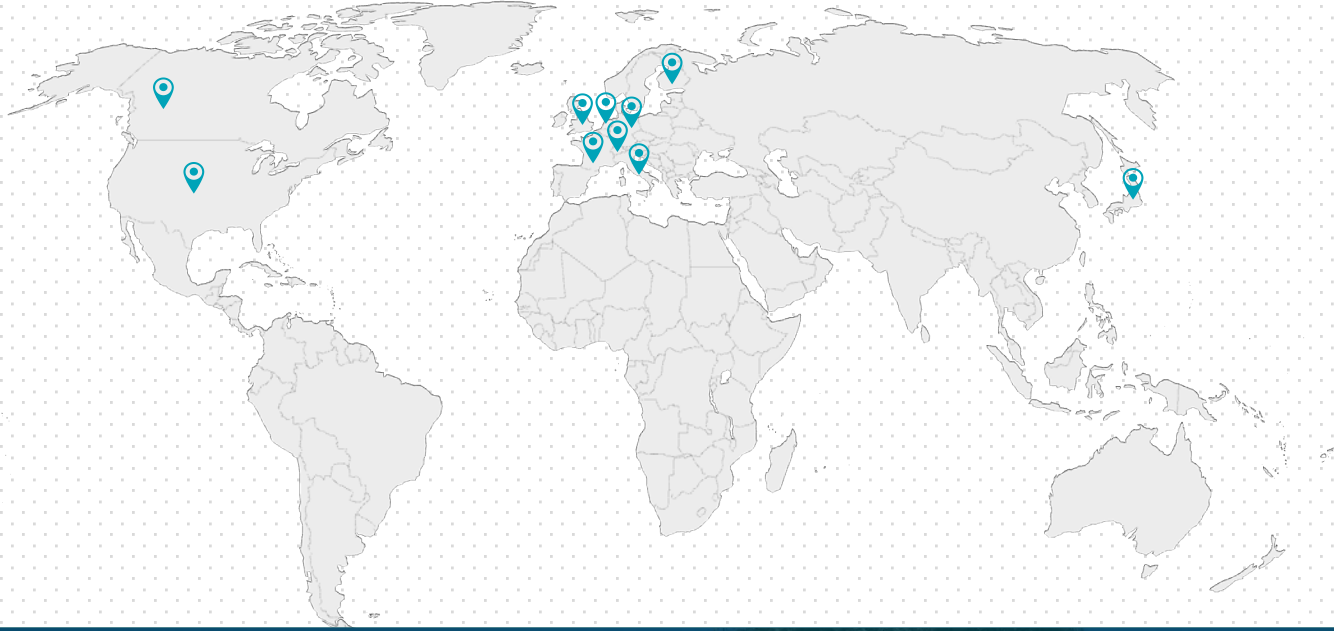

40.000TL ← 34% → 60.000TL+

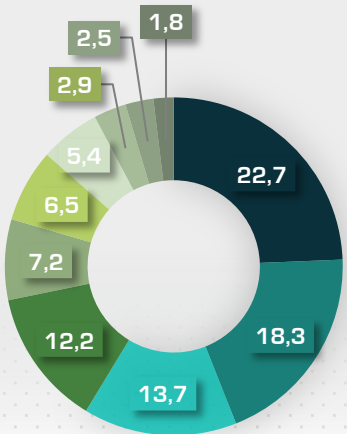
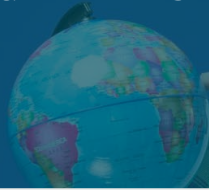
TÜRKİYE'NİN EN İYİ ÜNİVERSİTELERİNDE OKUYAN GENÇLERİN %34'si ÜLKEDE KALMAK İÇİN 40.000 TL VE ÜZERİ MAAŞI MOTİVE EDİCİ BULUYOR.

GİTMEK İSTEDİKLERİ ÜLKE

ÜNİVERSİTE SIRALAMARINA BAĞLI OLMAKSINIZIN
GENÇLERİN GİTMEK İSTEDİĞİ İLK ÜLKE AMERİKA

- AMERİKA
- ALMANYA
- KANADA
- İNGİLTERE
- İTALYA
- FİNLANDİYA
- FRANSA
- HOLLANDA
- JAPONYA
- İSVİÇRE

📍 22,7%

Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde okuyan öğrencilerin önemli bir çoğunluğu Amerika'yı tercih etmektedir.

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON 10 ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN PROFİLİ

Bağlılık Değerleri **27**

28 Değer-Önem Skorları

Türkiye'nin Öncelikli
Sorunları **29**

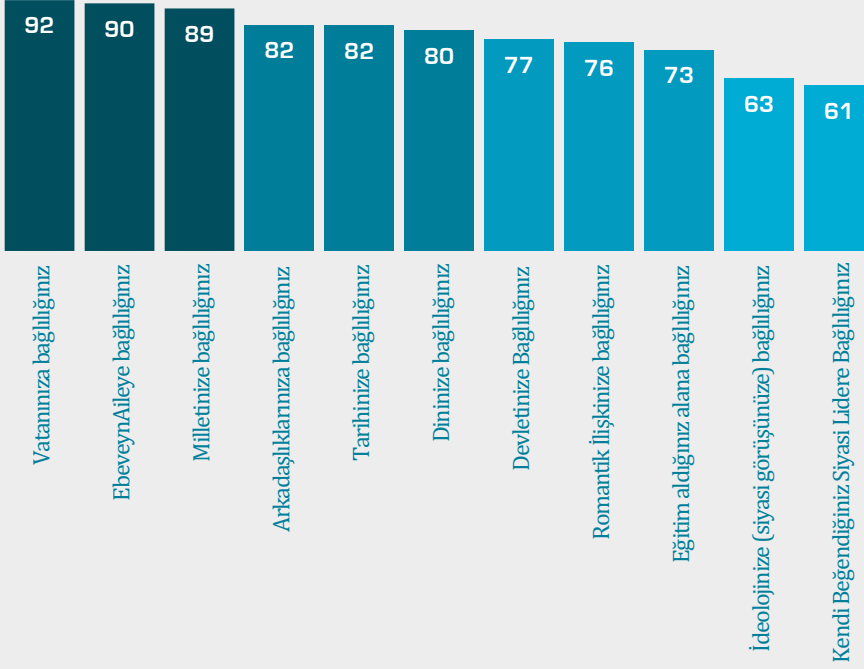
30 Kazanç Talebi

Gitmek İstedikleri Ülke **31**

GENÇLERİN BAĞLILIK DEĞERLERİ

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON ON
ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL İLİŞKİLERE
BAĞLILIKLARI VE MİLLİ DEĞERLERE BAĞLILIKLARI İDEOLOJİ VE
BEĞENDİKLERİ SİYASİ LİDERE BAĞLILIKLARINDAN DAHA
YÜKSEK

92%

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE
TÜRKİYE'NİN SON ON
ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN
ÖĞRENCİLERİN EN YÜKSEK
BAĞLILIKLARI VATAN BAĞLILIĞI

Başarı sıralamasına göre Türkiye'nin son 10 üniversitesinde okuyan gençlerin bağlılıkları incelendiğinde tüm unsurlar içerisinde vatan ve ebeveynlere bağlılık en yüksek orana sahip. Millet ve arkadaşlık bağlılıkları da diğer unsurlara göre daha yüksek durumda. Başarı sıralamasına göre her iki gruptaki gençlerin en bağlı oldukları ilk 5 unsur ve en az bağlılık hissettikleri 2 unsur aynı.

GENÇLERİN DEĞER-ÖNEM SKORLARI

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON 10 ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN EN ÖNEMLİ DEĞERLERİ ÖZGÜRLÜK, ADALET VE EŞİTLİK

Başarı sıralamasına göre Türkiye'nin son 10 üniversitesinde okuyan öğrencilerin en yüksek skora sahip değerleri adalet, eşitlik ve özgürlük. Benzer şekilde başarı sıralamasına göre en iyi üniversitelerde okuyan öğrencilerin de en önem verdiği değerler özgürlük, adalet ve eşitlik olarak görülüyor. Yine her iki gruptaki öğrencilerin öncelikledikleri ilk 6 değer aynı. Güvenlik değerinin 3. sırada yer alması durumu da ilginç bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Dindar Olmak	70
Gelenekler-Kültürel Değerler	79
Meydan Okuma-Mücadele	79
Zenginlik-Para	82
Etkileyici Görünüm	83
Macera-Heyecan	83
Uyumlu Olmak	84
Zevk-Eğlence	84
Güç	86
Çalışkanlık-Azim	89
Yetenek Uzmanlık	89
Konfor	89
Sürekli Öğrenmek-Keşfetmek	89
Başarı	91
Saygı İtibarlı Olmak	91
Bireysel Gelişim	92
İyilik	93
Güvenlik	93
Özgürlük	95
Adalet-Eşitlik	96

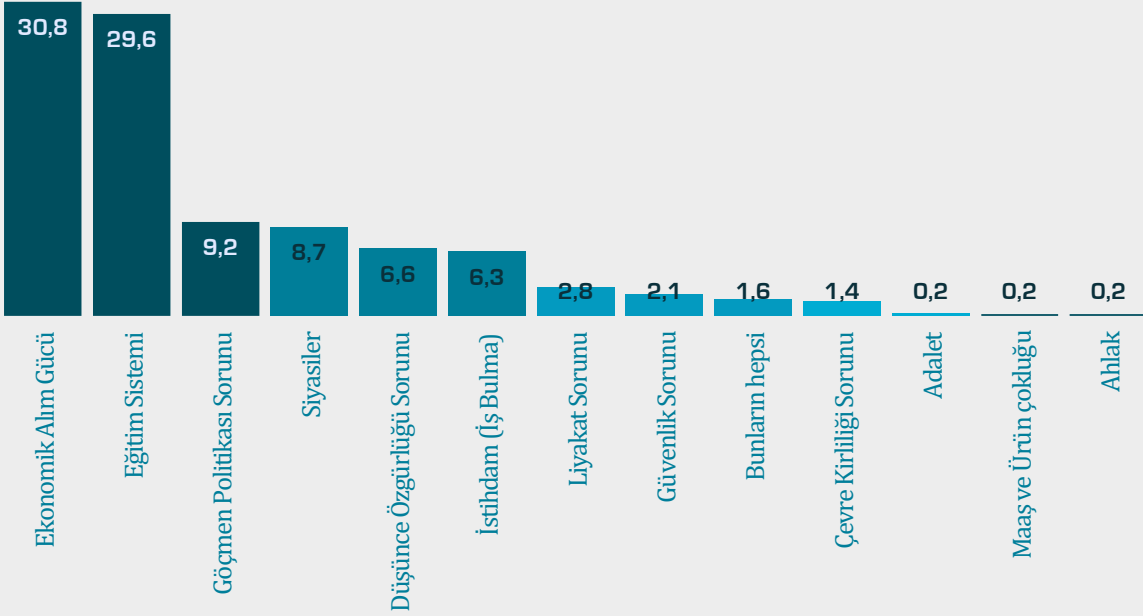
 70%
DİNDARLIK

 79%
GELENEKLER,
KÜLTÜREL DEĞERLER

TÜRKİYE'NİN ÖNCELİKLİ SORUNLARI

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON 10 ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN GENÇLERDE DE EKONOMİK KAYGI ÇOK YÜKSEK

Üniversitenin başarı sıralamasına bakılmaksızın gençlerin içinde buldukları eğitim sistemine ilişkin ciddi eleştirilerinin olduğu aşikar. Yine başarı sıralamasına bakılmaksızın ülkedeki gençlerin Türkiye'de gördükleri en önemli problemlerin sıralaması büyük oranda aynı.

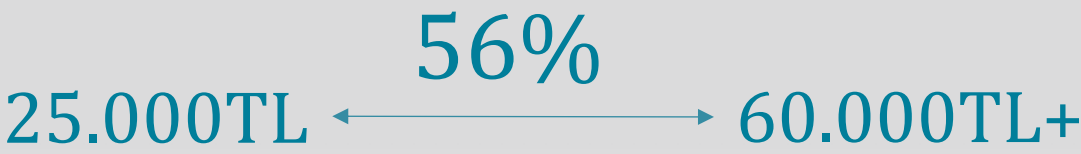
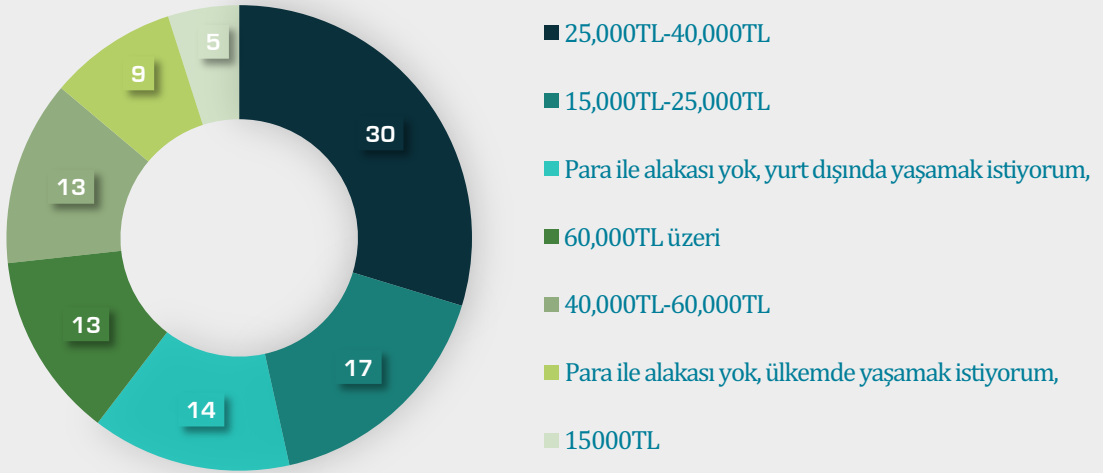
29,6%

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON ON ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN GENÇLERİN EĞİTİM SİSTEMİNİ SORUN OLARAK GÖRME YÜZDELERİ

KAZANÇ TALEBİ

BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON 10 ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN GENÇLER FARKLI NEDENLERLE YURT DIŞINA GİTMEK İSTİYOR

Başarı sıralamasına göre Türkiye'nin son 10 üniversitesinde okuyan gençlerin büyük çoğunluğu 15.000 ve 40.000 TL ve arasında kazanması durumunda ülkeden gitmeyebileceklerini ifade ediyor. "Para ile alakası yok ülkemde yaşamak istiyorum." diyenlerin oranı (%9) iki grupta da aynı. Türkiye'nin en iyi üniversitelerinin buldukların illerin metropol şehirler olduğu göz önüne alındığında en iyi üniversitelerde okuyan gençlerin ülkede kalmak için motive edici rakam olarak nispeten yüksek bir aralık vermeleri anlaşılır bir durum.

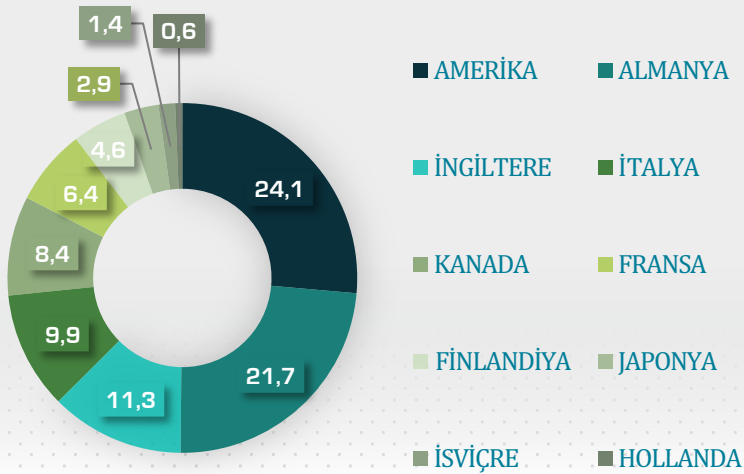
BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE TÜRKİYE'NİN SON ON ÜNİVERSİTESİNDE OKUYAN GENÇLERİN %56'si ÜLKEDE KALMAK İÇİN 25.000 ve 40.000 TL ARASINDA MAAŞI MOTİVE EDİCİ BULUYOR

GİTMEK İSTEDİKLERİ ÜLKE

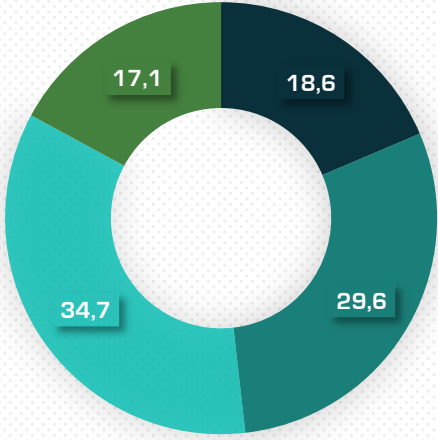
ÜNİVERSİTE SİRLAMARINA GÖRE HER İKİ GRUPTAKİ
GENÇLERİN GİTMEK İSTEDİĞİ İLK ÜLKE AMERİKA

📍 24,1%

Başarı sıralamasına göre Türkiye'nin son 10 üniversitesinde okuyan öğrencilerin önemli bir çoğunluğu Amerika'yı tercih ediyor.

YURT DIŞI YAŞAM-ÇALIŞMA PROFİLİ (BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE SON 10 ÜNİVERSİTE)

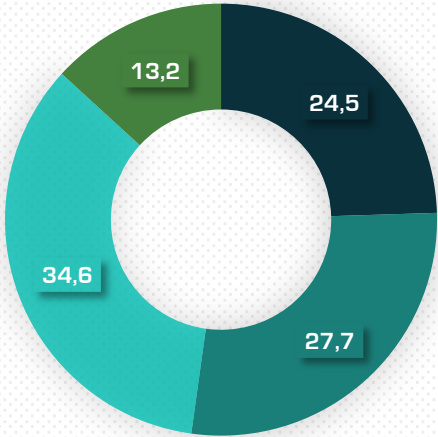

- Ömür boyu yurt dışında yaşamak istiyorum.
- Yurt dışına eğitim ve kişisel gelişim amacıyla çıkıp, sonrasında dönmek istiyorum.
- Yurt dışına çalışmaya gidip, maddi varlığımı artırıp, Türkiye'ye dönmeyi düşünüyorum.
- Yurt dışına, sadece gezme amaçlı gitmek isterim.

18,6%
ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLER

YURTDIŐI YAŞAM-ÇALIŞMA PROFİLİ (BAŞARI SIRALAMASINA GÖRE İLK 10 ÜNİVERSİTE)

- Ömür boyu yurt dışında yaşamak istiyorum.
- Yurt dışına eğitim ve kişisel gelişim amacıyla çıkıp, sonrasında dönmek istiyorum.
- Yurt dışına çalışmaya gidip, maddi varlığımı artırıp, Türkiye'ye dönmeyi düşünüyorum.
- Yurt dışına, sadece gezme amaçlı gitmek isterim.

24,5%
ÜLKEDEN AYRILMAK İSTEYENLER

Sonuç

Son on yılda gençlik dünya çapında politika, kalkınma, medya, kamusal tartışmalar ve çatışmaların merkezi haline gelmiştir. Sağlıkta eğitime, sosyal medyadan ekonomiye, gençlerin içinde büyüdüğü dünya, toplumsal değişimi çok farklı yönlerde hızlandırmış ve bununla birlikte toplumsal değişimlerin de gençler için önemli etkilerinin olduğu inkâr edilemez olmuştur. Bu değişim dünyasında genç olmanın ne anlama geldiğini keşfetmek, analiz etmek ve açıklamak için yeni araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu rapor, söz konusu ihtiyacın farkında olarak başladığımız gençlik araştırmalarının ilkidir. Bununla beraber, farklı konu başlıkları ile gençleri anlamaya çalışan, gençlerin yaşamlarını ve yaşam deneyimlerini inceleyen, gençleri etkileyen güncel sosyal sorunları temsil eden ve bu konuda çalışan diğer araştırmacılarla entelektüel fikir alışverişine katkı sağlayacak çalışmalara devam edeceğiz.

Çalışmamız yeni neslin yurt dışında yaşama çalışma eğilimleri, değerleri ve bağlılıklarını incelemek üzere gerçekleştirilmiştir. Çevrimiçi anket aracılığı ile 188 üniversiteden, farklı bölümlerde okuyan 4022 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. 2022 Aralık ayında gerçekleştirilen çalışma gençlerin; değer ve bağlılık farklarını incelerken, aynı zamanda gençlerin Türkiye’de temel problem olarak gördükleri alanları, neden yurt dışına gitmek istedikleri, ne kadar para kazansalar gitmekten vazgeçebileceklerini incelemiştir.

Çalışmanın sonuçlarına göre yeni nesil olarak adlandırılan gençlerde en düşük bağlılık ideoloji, siyasi lider ve eğitim aldıkları akademik alanda görülüyor. Güç mesafesine karşı oldukları gibi otorite ve hiyerarşi gibi kavramları sevmeyen bu gençlerin benzer şekilde geleneksel değerlere verdikleri önem oldukça az. Farklı karşılaştırma başlıklarına göre her farklı gruptaki gençlerin dindarlık değerine verdikleri önem seviyesi diğer değer unsurlarına göre daha düşük seviyede görülüyor.

Dikkate alınmadıklarını, seslerini duyuramadıklarını ve dolayısıyla değersizlik hissettiklerini ifade eden gençler, kendilerini özgürce ifade edebilecekleri düzlemlere ihtiyaç duyduklarını söylüyorlar. İşlerini bireysel gelişimlerine katkıda bulunma derecesine göre önemseyen, hayatın merkezine koymayan ve dolayısıyla iş-sosyal yaşam dengesine önem veren gençler, kazandıkları ücreti önemsemekle birlikte işte mutlu olmayı o işte devam etmenin temel belirleyicisi olarak görüyorlar. Kişisel refahı önemsedikleri gibi iş ya da sosyal hayatta rutini değil değişimi seven gençler, eğitim hayatlarında mentörlük aradıklarını ifade ediyor.

Gençlerin yurtdışına gitmek istemelerinin farklı sebepleri var. Çeşitli nedenlerle araştırmaya katılan gençlerin %84’ü yurt dışına gitmek istiyor. Bunlardan %70’i ekonomik alım gücünü, %55’i eğitimi ve %51’i ise dil öğrenmeyi yurt dışına çıkma sebebi olarak gösteriyor. Yurt dışına gitmek isteyen ve gelecekle ilgili önemli düzeyde kaygıları olduğu anlaşılan gençlerin temel beklentileri konfor ve ekonomik refah gibi görülüyor. Bu durum, ülkenin öncelikli sorunu olarak ekonomiyi görmeleriyle (%36’sı) tutarlılık gösteriyor. Yurt dışında ekonomik anlamda olduğu kadar iş açısından da konforlu olacaklarını düşünen gençlerin ekonomik kaygıları oldukça yüksek. Küresel bazda asgari ücret seviyesine tekabül eden oranda bir ücret almaları durumunda ülkelerinden ayrılmayacaklarını ifade eden gençlerin %23’ü ise ülkeden dönmek üzere gitmek istiyor. Dikkat çeken bulgulardan biri ise gençlerin %20’ye yakınının yurt dışında evlenerek; hem kendilerini hem de çocuklarını yurt dışı vatandaşı yapma motivasyonlarının kayda değer seviyede olması.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. RUKİYE ÇELİK
YÜRÜTÜCÜ

PROF. DR. İLKER HÜSEYİN ÇARIKÇI
ARAŞTIRMACI

PROF.DR. ALİ MURAT ALPARSLAN
ARAŞTIRMACI

ARAŞTIRMA EKİBİ

DOÇ. DR. AHMET GÜNAY
ARAŞTIRMACI

DR. ÖĞR. ÜYESİ SEHER YASTIOĞLU
ARAŞTIRMACI

ÖĞR. GÖR. DR. ZAFER HAKLI
ARAŞTIRMACI

GENÇLİK ARAŞTIRMALARI
KOORDİNATÖRLÜĞÜ